

A Pécsi Ítéltábla a Kovács Loránt Ügyvédi Iroda által képviselt **felperes neve** (címe) felperesnek - a Kolozsvári és Waldmann Ügyvédi Ügyvédi Iroda által képviselt **alperes neve** (címe) alperes ellen törzskönyv kiadása és jognyilatkozat pótlása iránt indított perében a ... Törvényszék .../17. számú ítélete ellen az alperes 18. sorszáma alatt benyújtott fellebbezése folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - megváltoztatja, a ... alvázszámú Volkswagen Passat típusú gépjármű törzskönyvének kiadása iránti keresetet elutasítja.

Az alperes által a felperesnek fizetendő perköltség összegét 18.000 (tizennyolcezer) forintra leszállítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 60.700,- (hatvanezer-hétszáz) forint fellebbezési eljárásban felmerült perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a ... Zrt. (a továbbiakban: alperesi jogelőd) és a felperes 2007. november 15-én kötött „kölcsön és opciós szerződés” megnevezésű szerződést, melynek alapján az alperesi jogelőd a felperes részére 3.800.000 Ft kölcsönt nyújtott 84 hónap futamidővel a felperes által vásárolt ... alvázszámú Volkswagen Passat típusú személygépkocsi megvásárlásához.

A szerződés 5. pontja úgy rendelkezik, hogy „Adós ezúton a Ptk. 375. § alapján vételi jogot biztosít Hitelezőnek a tulajdonában álló, fentiekben megjelölt Járműre. A vételi jogot, illetve annak gyakorlását Felek Adósnak a Kölcsön és Opciós szerződésből eredő Teljes Tartozásának a megfizetéséig, legfeljebb azonban öt (5) évig kötik ki. Amennyiben a Kölcsön futamideje hosszabb, mint 5 év, és az 5 év lejártá előtt Hitelező úgy ítéli meg, hogy a vételi jogra mint biztosítékra a Kölcsönszerződés megszűnéséig igényt tart, úgy erről értesíti Adóst, aki vállalja, hogy Hitelezővel új vételi jogot alapító szerződést köt, vagy más - a Hitelező által elfogadott - biztosítékot nyújt. Amennyiben sem vételi jogot alapító szerződés, sem pedig egyéb biztosíték nyújtására nem került sor, Hitelező jogosult a Kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondani”.

A szerződés 6. pontja szerint: „Elidegenítési és terhelési tilalom. Adós feltétel nélkül és visszavonhatatlanul hozzájárul ahhoz, hogy a közúti közlekedési nyilvántartásba, a Jármű forgalmi engedélyébe Hitelező elidegenítési és terhelési tilalmat jegyeztessen be (korlátozó bejegyzés), amely Hitelező vételi jogának biztosítására, annak hatálya alatt, illetve mindaddig fennáll, amíg Adós meg

nem fizette Hitelező felé Teljes Tartozását. Adós tudomásul veszi, hogy a Jármű tulajdonjogát érintő korlátozás (elidegenítési, terhelési tilalom stb.) esetén a törzskönyv kizárólag a korlátozás jogosítottja részére adható ki, illetve a törzskönyv kiadása a korlátozás megszűnéséig, illetve a jármű tulajdonjogának változásáig a korlátozás jogosítottjának, tehát a Hitelezőnek a kérelmére felfüggeszthető. A törzskönyvet a Teljes Tartozás megfizetéséig Hitelező őrzi. Adós a tévedésből neki megküldött törzskönyvet haladéktalanul köteles Hitelezőnek átadni. Amennyiben Adós ezen kötelezettségének nem tesz eleget, Hitelező jogosult a Kölcsön és Opció szerződést azonnali hatállyal felmondani".

A szerződés részét képező, annak megkötése időpontjában hatályban volt Általános Szerződési Feltételek (a továbbiakban: ÁSZF) biztosítékokat szabályozó VII. pontjának 7.4 pontja a következő szabályozást tartalmazta: „Elidegenítési és terhelési tilalom. Adós kötelezettséget vállal arra, hogy ameddig a Hitelező vételi joga fennáll, azaz amíg Adós meg nem fizette Hitelező felé Teljes Tartozását, az eszközt Hitelező hozzájárulása nélkül nem terheli meg. Adós az eszközt csak abban az esetben idegenítheti el, ha egyidejűleg teljes egészében előtörlesztési a Kölcsönt. Amennyiben Adós megszegi a jelen pontban rögzített kötelezettségét, Hitelező jogosult a Kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondani".

Az ÁSZF szerződés megszűnését szabályozó X. pontjának 10.4 pontja úgy rendelkezett: „Hitelező azonnali hatályú felmondásának jogkövetkezményei. Amennyiben Hitelező a Kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondja, az azonnali hatályú felmondás jelen ÁSZF-ben meghatározott időpontban történő kézbesítésének napján a felmondott szerződés megszűnik, Adós abból eredő Teljes Tartozása egy összegben esedékessé válik. Adós köteles az Eszközt - amennyiben birtokában van - Hitelező jelen pontban meghatározott módon történő értesítésétől számított 1 napon belül a Hitelező birtokába adni az értesítésben meghatározott feltételekkel és helyen; amennyiben Hitelező helyszínt nem ad meg, akkor Hitelező székhelyén".

A 10.5 pont úgy fogalmazott: „Az Eszköz birtokba vétele Hitelező által. Amennyiben az Eszköz Hitelező részére történő birtokba adása nem történik meg Adós részéről önkéntesen, akkor Hitelező jogosulttá válik az eszközt saját maga, vagy igazolt meghatalmazottja útján az Adós költségére elszállíttatni". A 10.7 pont pedig kimondta: „Jármű Eszköz forgalomból történő kivonása. Adós tudomásul veszi, hogy amennyiben az Eszköz jármű, a Hitelező, mint a törzskönyvvvel jogszerűen rendelkező és a vételi jog gyakorlása következtében tulajdonos, jogosult a járművet a közlekedési igazgatási hatósághoz intézett kérelem útján a forgalomból kivonni".

A törzskönyvet birtokló alperesi jogelőd a vételi jogot a gépjármű-nyilvántartásba bejegyeztette, ugyanakkor az elidegenítési és terhelési tilalmat nem. A szerződés megkötésétől számított öt éven belül vételi jogot nem gyakorolt, a felek az öt év elteltét követően új vételi jogot alapító szerződést nem kötöttek. Az alperes 2016. augusztus 1-jén a szerződést a fizetési kötelezettség elmulasztására hivatkozva 2016. augusztus 24. napjára felmondta azzal, hogy a felmondás napjáig esedékessé vált meg nem fizetett tartozás 89.920 Ft, míg a szerződés megszűnésének napjával esedékessé váló tartozás összesen 1.012.844 Ft. Bejelentette, hogy az opciós jogot a felmondás napján gyakorolja. Ezt követően 2016. augusztus 24-én értesítette a felperest arról, hogy a felmondási idő eltelte miatt a szerződés megszűnt, a felperes aznap fennálló teljes tartozása 1.092.152 Ft, felszólította a felperest annak megfizetésére, és közölte, hogy a járművet - annak sikeres birtokba vételét követően - értékesíti, a befolyt vételárral pedig elszámol. Ezt követően 2016. október 17-én kérelmet nyújtott be az illetékes hatóságnál a jármű forgalomból kivonása iránt, 2016. október 19-én a ... Kormányhivatal ... Járási Hivatala ... számú határozatával a járművet hat hónapra, ideiglenesen a közúti forgalomból kivonta.

A felperes keresetében egyrészt azt kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest a gépjármű törzskönyvének birtokba adására, másrészt kérte azt is, hogy a bíróság ítéletével pótolja az alperes hozzájáruló nyilatkozatát az alperes jogelődje javára bejegyzett vételi jog és elidegenítési, terhelési tilalom törléséhez. Keresetét arra alapította, hogy a vételi jogot és a törzskönyv birtokban tartását szabályozó szerződéses rendelkezések tisztességtelenek, a vételi jog a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 374. § (2) bekezdésében foglalt öt év eltelté miatt megszűnt, ezért az alperes vételi jogát jogellenesen gyakorolta, a vételi jog törléséhez szükséges jognyilatkozat megadásától jogalap nélkül zárkózik el, és a vételi jog megszűnése miatt a törzskönyv birtoklására sem jogosult.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy az öt évnél hosszabb szerződés esetében az opciós jogra vonatkozó kikötés megfogalmazható jogszerűen ún. zárt opcióként oly módon, hogy a jogosult adott esetben csak a szerződés azonnali hatályú felmondásától számított meghatározott időn belül élhet vételi jogával. Az opciós jog így csak a kölcsönszerződés felmondásának napján nyílt meg, az zárt opciónak minősült. A törzskönyv birtokban tartása kapcsán azzal érvelt, miszerint az önálló, atipikus biztosítéknak tekintendő, így irreleváns, hogy az opciós jog a szerződés megkötésétől számított öt év elteltével lejárt-e.

Az elsőfokú bíróság a keresetnek részbe helyt adott, az alperest kötelezte a törzskönyv kiadására, és ítéletével pótolta az alperes hozzájáruló nyilatkozatát az alperes jogelődje javára bejegyzett vételi jog törléséhez. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Rámutatott arra, hogy vételi jogot legfeljebb öt évre lehet kikötni a régi Ptk. 375. § (4) bekezdése és 374. § (2) bekezdése kogens rendelkezése alapján, ezért az ezzel ellentétes, vagy ennek megkerülésére irányuló megállapodás semmis. A szabály megalkotásakor a jogalkotó figyelembe kívánta venni, hogy a vételi jog fennállása alatt a tulajdonosnak rendelkezési joga nagyfokú korlátozását kell elszenvednie - biztosítania kell, hogy a vevő egyoldalú nyilatkozatával gyakorolhassa vételi jogát -, és e korlátozás ellensúlyozása érdekében találta indokoltnak, hogy a vételi jog kikötésére legfeljebb öt éves időtartamra szólóan kerülhessen sor (BH2011.345.). A vételi jog öt éves időtartama alatt az alperes (illetve annak jogelődje) vételi jogot nem gyakorolt, a vételi jog ezáltal megszűnt. Az alperes vételi joggyakorlása emiatt 2016-ban jogellenes volt, és az alperes jogalap nélkül zárkózik el a gépjármű-nyilvántartásba bejegyzett vételi jog törlésétől is. A felperes vételi jog törléséhez szükséges hozzájáruló nyilatkozat megadásának pótlása iránti keresete ezért megalapozott volt.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint jelen ügyben irányadó a Kúria BH2017.13. szám alatt közzétett eseti döntése. Nem kizárt a törzskönyv birtokban tartásának független, önálló, atipikus biztosítékként való kikötése, ennek viszont a kölcsönszerződés egyedi részének megfogalmazásából, illetve a kölcsönszerződés részévé vált általános szerződési feltételekből egyértelműen ki kell tűnnie, és mindig a konkrét jogviszony keretei között vizsgálendő, hogy a hitelező javára a törzskönyv birtokban tartása mint önálló biztosíték kikötése megtörtént-e. A elsőfokú bíróság az általa korábban tárgyalt, és a Ítéletábra, mint másodfokú bíróság által felülbírált ügyekhez hasonlóan jelen ügyben is a konkrét egyedi és általános szerződési feltételekben foglalt szabályok alapján vizsgálta a törzskönyv birtokban tartásának önálló, atipikus biztosítéki voltát, és e vizsgálat alapján az önálló, atipikus biztosíték jellegét nem találta fennállónak.

A vizsgálat során abból indult ki, hogy a törzskönyv birtokban tartása akkor nem minősül önálló, atipikus biztosítéknak, amennyiben az a vételi jog szabályozásához tapad, tehát a vételi jog

érvényesíthetőségét szolgálja. Álláspontja szerint a törzskönyv birtokban tartásának szabályai a vételi jog szabályozásának környezetében, az annak alapításáról és időtartamáról rendelkező 5. pont, illetve gyakorlásának módját meghatározó 7. pont között, az elidegenítési és terhelési tilalom címet viselő 6. pontban találhatóak. A szerződéses rendelkezésekből kitűnik, hogy a törzskönyv birtokban tartása nem önmagáért való, hanem közvetlenül az elidegenítési és terhelési tilalomhoz, közvetett módon pedig a vételi joghoz kapcsolódik. A törzskönyvet a hitelező az elidegenítési és terhelési tilalom miatt veheti birtokba és őrizheti, mégpedig azért, hogy az a vételi jog hatálya alatt annak gyakorlását elősegítse. Habár a 6. pont első mondata úgy fogalmaz, az elidegenítési és terhelési tilalom a vételi jog biztosítására, „annak hatálya alatt, illetve mindaddig fennáll, amíg” a felperes a teljes tartozást meg nem fizeti, ez a szabály ellentétes a régi Ptk. 114. § (2) bekezdésében található imperatív (a jogintézmény lényegét definiáló) rendelkezéssel, amely az elidegenítési és terhelési tilalom funkcióját akként nevesíti, miszerint az a tulajdonjog átruházásának tárgyát képező dologra vonatkozó jogot biztosít. A felek közti szerződésben az alperes jogelődje által nyújtott kölcsön segítségével megvalósított adásvétel tárgyául szolgáló járműre vonatkozó alperesi jog ugyanis kizárólag a vételi jog volt, az elidegenítési és terhelési tilalom csak ezt biztosította, azaz a vételi jog nélkül az elidegenítési és terhelési tilalom nem értelmezhető.

Az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a törzskönyv birtokban tartásának alperes által állított önálló, atipikus jellege nem vezethető le sem az egyedi szerződésből, sem az ÁSZF szabályaiból. Sőt, az ÁSZF idézett 10.7 pontja is arra utal, hogy a törzskönyvvel való rendelkezés és a vételi jog gyakorlása összekapcsolódik, az ad alapot a jármű forgalomból való kivonására. A vételi jog megszűnt, megszűnt az azt biztosító elidegenítési és terhelési tilalom is, valamint ezzel a vételi jog gyakorolhatóságát elősegítő törzskönyv birtoklásához fűződő jogosultság is. Az önálló, atipikus biztosítéki jelleg megállapíthatóságának hiánya folytán az alperesnek a törzskönyvet ki kell adnia.

A bíróság az elidegenítési és terhelési tilalom gépjármű-nyilvántartásból való törléséhez szükséges hozzájáruló nyilatkozat pótlása iránti keresetet elutasította, figyelemmel arra, hogy az alperes által benyújtott „jármű okmány adatok” szerint (ezt követően a felperes által sem vitatottan) az elidegenítési és terhelési tilalom bejegyzése elmaradt.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes jelentett be fellebbezést. Kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben változtassa meg, a felperes törzskönyv kiadása iránti kérelmét utasítsa el. Arra hivatkozott, hogy a kölcsön és opciós szerződés 6. pontja értelmében a törzskönyvet a teljes tartozás megfizetéséig a hitelező őrzi. Az ítélet ennek következtében iratellenes, hiszen az indokolása nem veszi figyelembe az egyedi szerződés 6. pontjában foglaltakat.

A régi Ptk. diszpozitív rendelkezései lehetővé tették, hogy a szerződő felek a szerződés teljesítésének biztosítására a törvényben nevesített mellékkötelezettségeken kívül más biztosítékban is megállapodjanak. A törzskönyv birtokban tartása nem tekinthető sem az opciós szerződés, sem pedig az adásvételi szerződés biztosítékának, azoktól független. A szerződés 6. pontjából egyértelműen megállapítható, hogy a gépjármű törzskönyvének birtokban tartása egy az opciós jogtól független, atipikus biztosítéknak tekinthető. Erre tekintettel a törzskönyv kiadása szempontjából irreleváns az, hogy az alperes opciós joga a szerződés megkötésétől számított öt év elteltével lejárt-e. Tekintettel arra, hogy a felperes nem tett eleget a kölcsönszerződésből eredő valamennyi kötelezettségének, nem kérheti jogszerűen a törzskönyv kiadását, követelése idő előtti.

Az alperes álláspontja szerint a felek szabadon megállapodhatnak abban, hogy a törzskönyv kiadását az alperes a felperes teljesítéséhez köti. Ily módon semmilyen összefüggésben nincs az opciós jog gyakorlásával, illetve annak megszűnésével. A törzskönyv atipikus biztosítéki jellegét támasztja alá

az ÁSZF.10.1. pontja, amely értelmében amennyiben az adós a teljes tartozását visszafizeti, úgy a hitelező köteles részére elszámolást készíteni és valamennyi, a birtokában lévő az eszközre vonatkozó dokumentumot az adásnak kiadni.

Az alperes a fellebbezésében hivatkozott a Kúria közelmúltban közzétett .../4. számú határozatára, amelyben hasonló tényállás mellett megállapította, hogy a pénzügyi jogintézmény jogszerűen tartja a törzskönyvet a birtokában öt év elteltével is. A Kúria kifejtette, hogy a törzskönyv birtoklása valójában a szerződés teljesítésének biztosítéka, amely nem okoz jelentősebb egyenlőtlenséget a peres felek jogiban és kötelezettségeiben. Az a rendelkezés, amelynek értelmében a kölcsönszerződésből eredő tartozás maradéktalan kiegyenlítéséig megilleti az alperest a törzskönyv őrzésének a lehetősége, valójában a kölcsönszerződés teljesítésének biztosítékát jelenti az alperes számára, mégpedig a vételi jogon és a halasztott hatályú adásvételi szerződésen túli biztosítékot, amelynek magyarázata abban áll, hogy a vételi jogot legfeljebb öt évre lehetett kikötni, szemben a kölcsönszerződés tíz év futamidejével.

Az alperes arra is hivatkozott, hogy a ... Törvényszék ugyanilyen tényállás mellett hozott jogerős ítéletet .../20. szám alatt, ahol megállapította, hogy a vonatkozó ÁSZF alapján jogosult az alperes a törzskönyv birtokban tartására. Utalt arra, hogy a BH 2017.17. szám alatt közzétett döntés bár hasonló tényállás mellett született, de más szerződéses környezetben. Jelen esetben teljesen más szövegezésű szerződést kötöttek a felek. A felek kifejezetten és konkrétan rögzítették, hogy a törzskönyvet a tartozás teljes kiegyenlítéséig a hitelező őrzi. Az alperes a fellebbezésében hangsúlyozta, hogy a Kúria ilyen szerződéses környezetben még nem hozott döntést, így a bíróság ítéletében helytelenül vont analógiát jelen tényállás és az eseti döntésekben szereplő tényállás között. A ... Törvényszék ítélete ugyanilyen szerződéses környezetben született.

A felperes az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint helyesen állapította meg a törvényszék, hogy az alperes opciós joga 2012. november 15-én megszűnt, annak meghosszabbítására, újrakötésére nincs lehetőség. A bíróság a végzésben hivatkozott a ... Ítéletábra .../5. számú részítéletére, valamint a Ítéletábra .../4. számú ítéletére. E határozatok szerint az alperes opciós joga megszűnt, az üzletszabályzati kikötések pedig tisztességtelenek. Az alperes jogalap nélkül tartja magánál a törzskönyvet és köteles azt kiadni a felperesnek. Az opció a kölcsönszerződéshez kötődik, attól nem független.

A felperes hivatkozott a szerződés 5. pontjára, amely a vételi jog alapításáról és időtartalmáról rendelkezik, a 6. pont az elidegenítési és terhelési tilalomról. Az elidegenítési és terhelési tilalom a vételi jogok biztosítására jött létre, és nem önálló biztosíték. Ez a mondat helyes nyelvtani értelmezéséből kiderül. Ezt az értelmezést támasztja alá az Üzletszabályzat VII.7.4. pontja is. Az alperes nem önálló atipikus biztosítékot kötött ki e pontban, hanem vételi jogát biztosította az elidegenítési és terhelési tilalommal.

A felperes álláspontja szerint az Üzletszabályzat 10.7. pontja is a vételi joghoz kapcsolja a törzskönyv birtoklását, és a jármű forgalomból történő kivonását, ami szintén azt támasztja alá, hogy az elidegenítési és terhelési tilalom a vételi joghoz tapad, nem önálló biztosíték, és egyúttal ez azt is alátámasztja, hogy nincs szó a vételi jog 5 éven túli megszűnéséről, hanem az alperes értelmezése szerint továbbra is fennmarad, Ezt bizonyítják az alperes felmondásainak szövegei is.

A felperes utalt arra is, hogy a szerződés 5. és 6. pontját, és az Üzletszabályzat 7.3. és 7.4. pontját a kereseti kérelemben is támadta, és tisztességtelen kikötésnek tartotta. Úgy értelmezte a kikötéseket, hogy az elidegenítési és terhelési tilalom a vételi jogot biztosította. E kikötések tisztességtelenek, és

mivel erről rendelkezik az Üzletszabályzat 7.3. pontja és 7.4. pontja, ezért ezek is ugyanúgy tisztességtelen kikötések, kéri ezeket figyelmen kívül hagyni. Hiába szerepel a szerződésben is 5. és 6. pont, azok akkor is általános szerződési feltételnek minősülnek, ezt kimondja a régi Ptk.205/A.§ (1) bekezdése. A (3) bekezdés kiemeli, hogy általános szerződési feltételnek minősítés szempontjából közömbös, hogy azt a szerződési okiratba szerkesztve, vagy attól elválasztva jelenítik meg. A 206/B.§ (3) bekezdése kimondja, hogy az általános gyakorlattól eltérő feltételt külön figyelemfelhívó tájékoztatást követően, kifejezetten el kell fogadni. Ilyenre nem került sor.

A felperes a régi Ptk.207.§ (2) és (3) bekezdésére is hivatkozott.

A fellebbezés megalapozott.

A Kúria a BH2017.13. szám alatti közzétett döntésében rámutatott arra, hogy a Ptk. diszpozitív rendelkezéseire tekintettel a felek a kölcsönszerződésük biztosítására a Ptk.-ban nem nevesített, önálló atipikus biztosítékként a gépjármű törzskönyvének birtokban tartására vonatkozó jogosultságot is kiköthetnek. A kölcsönszerződésből, illetve a szerződés részévé vált általános szerződési feltételekből azonban egyértelműen ki kell tűnnie, hogy a törzskönyv birtokban tartásának joga önálló biztosítékkul szolgál. Ezzel azonos tartalmú döntéseket tett közzé a Kúria a BH2017.63., BH2017.95., és BH2018.77. szám alatt. E döntésében a Kúria utalt arra, hogy a feleket megillető típuszabadság körében nem zárható ki ilyen atipikus biztosíték kikötése, és a bíróságnak azt kell vizsgálnia az irányadó tényállás a hitelező erre irányuló üzletszabályzatának pontosa rendelkezése függvényében a konkrét jogviszony keretei között, hogy a hitelező javára ilyen önálló biztosíték kikötésére sor került-e.

Az elsőfokú bíróság is a konkrét egyedi és általános szerződési feltételekben foglalt szabályok alapján vizsgálta, hogy a törzskönyv birtokban tartásának lehetősége önálló atipikus biztosíték volt-e, és e vizsgálat alapján úgy találta, hogy a törzskönyv birtokban tartásának önálló atipikus jellege nem vezethető le sem az egyedi szerződésből, sem az ÁSZF szabályaiból. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak e jogi következtetésével nem értett egyet.

A szerződés 6. pontjában a felperes feltétel nélkül és visszavonhatatlanul hozzájárult ahhoz, hogy a jármű forgalmi engedélyébe az alperes elidegenítési és terhelési tilalmat jegyeztessen be (korlátozó bejegyzés), és tudomásul vette, hogy a jármű tulajdonjogát érintő korlátozás esetén a törzskönyv kizárólag a korlátozás jogosítottja részére adható ki, illetve a törzskönyv kiadása a korlátozás megszűnéséig a jármű tulajdonjogának változásáig a hitelező kérelmére felfüggeszthető. E pontban kikötötték azt is, hogy a törzskönyvet a teljes tartozás megfizetéséig a hitelező őrzi. A felperes a tévedésből nem megküldött törzskönyvet haladéktalanul köteles az alperesnek átadni.

Ezek a kikötések lényegesen eltérnek a Kúria közzétett döntéseiben értelmezett általános szerződési feltételektől. A Kúria által vizsgált általános szerződési feltételek szerint a kölcsönbe vevő volt köteles hatósági nyilvántartásba a gépjármű forgalmi engedélyébe és a törzskönyvébe a hitelező javára vételi jogot vagy jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni, és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező, mint a korlátozás jogosítottja részére küldje meg. E szerződésekben a törzskönyvre vonatkozóan csak egy további rendelkezés szerepelt, az, hogy amennyiben a kölcsönbe vevő a kölcsönszerződésbe foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette, úgy a hitelező köteles a gépjármű törzskönyvét és a korlátozó bejegyzések törléséhez szükséges nyilatkozatokat kiadni. A Kúria e szerződések értelmezése során jutott arra a következtetésre, hogy a törzskönyv kiadására vonatkozó kötelezettséget az üzletszabályzat a hitelező kötelezettségei között szabályozza: „Az üzletszabályzat

a kölcsönbe vevő kötelezettségei között előírja ugyan, hogy a gépjármű törzskönyve a hitelező részére kerüljön megküldésre, azonban mindezt azzal összefüggésben, hogy a gépjármű forgalmi engedélyébe és törzskönyvébe a hitelező javára vételi jog vagy jelzálogjog, és annak biztosítására elidegenítési és terhelési tilalom kerüljön bejegyzésre. Sem e rendelkezésből önállóan, sem a szerződés vagy az üzletszabályzat más rendelkezéseivel való együttes értelmezésből nem következik, hogy az alperes javára a törzskönyv birtoklása önálló biztosítékként került volna megfogalmazásra. E szabályok értelmezéséből az következik, hogy egymásra épülő kötelezettségként csak az opció, valamint az elidegenítési és terhelési tilalom kikényszeríthetősége érdekében került a törzskönyv a hitelező alperes birtokába. Az adott kikötés ugyanis egyrészt szoros kapcsolatban áll az opciós jog, illetve elidegenítési és terhelési tilalom biztosításával, másrészt megfogalmazását illetően is járulékos jellegű, azaz jogi sorsa osztja az elsődleges biztosítékok sorsát" (BH2018.77.).

A Kúria által vizsgált általános szerződési feltételektől jelentősen eltér a felperes és az alperes között 2007. november 15-én létrejött kölcsön és opciós szerződés.

A szerződés idézett 6. pontjában a felek egyértelműen úgy rendelkeztek, hogy a törzskönyvet a teljes tartozás megfizetéséig a hitelező őrzi. Ez a szerződéses nyilatkozat a régi Ptk.207.§ (1) bekezdésére figyelemmel csak úgy értelmezhető, hogy az alperes mindaddig nem köteles kiadni a felperesnek a törzskönyvet, amíg a felperes a tartozását teljes egészében meg nem fizette. Nem állapítható meg a törzskönyv birtokban tartásának járulékos jellege önmagában abból, hogy a törzskönyv birtokban tartását a szerződés a vételi jog szabályozásának környezetében az 5. pont, illetve a gyakorlásának módját meghatározó 7. pont között az elidegenítési és terhelési tilalom címet viselő 6. pontban található szerződésen belüli elhelyezésétől függetlenül az idézet mondat egyértelműen az önálló biztosíték kikötését jelenti.

Helyesen hivatkozott a fellebbezési ellenkérelmében az alperes arra, hogy az alperes üzletszabályzatának VII.7.4. pontja arra utal, hogy az alperes vételi jogát mindaddig fennállónak tekintette, amíg a felperes a teljes tartozását meg nem fizette, de ebből nem következik az, hogy a törzskönyv birtokban tartása a vételi jogot biztosítja.

Helyesen hivatkozott a fellebbezési ellenkérelmében a felperes arra is, hogy a szerződés 5. és 6. pontja a régi Ptk.205/A.§ (1) bekezdése és (3) bekezdése alapján általános szerződési feltételnek minősül. Téves azonban az az álláspontja, hogy e pontok csak külön figyelemfelhívó tájékoztatás és kifejezett elfogadás esetén váltak volna szerződés részévé a régi Ptk.205/B.§ (3) bekezdése alapján.

A régi Ptk.205/B.§ (2) bekezdése szerint külön tájékoztatni kell a másik felet arról az általános szerződési feltételről, amely a szokásos szerződési gyakorlattól, a szerződésre vonatkozó rendelkezésektől lényeges, vagy valamely korábban, a felek között alkalmazott kikötéstől eltér. A törzskönyv birtokban tartásának biztosítékként kikötése a régi Ptk. szerződésre vonatkozó rendelkezéseitől nem térhet el, hiszen - mint arra a Kúria rámutatott - e biztosíték atipikus, a régi Ptk.-ban nem szerepel. A perben nem merült fel adat arra nézve, hogy a felek között korábban szerződéses kapcsolat volt, és az sem, hogy a vitatott kikötés a szokásos szerződési gyakorlattól lényegesen eltér. A Kúria a számú ítéletében arra a következtetésre jutott, hogy az ilyen kikötés a szokásos szerződési gyakorlattól lényegesen nem tér el, hiszen a szerződéskötés során tanúsított általánosan elvárható gondosság mellett az alperessel szerződő fél számára is elfogadható és felfogható volt az, hogy amíg az alperes követelése maradéktalanul kiegyenlítést nem nyer, addig a törzskönyv visszatartásának joga és lehetősége - mint a kölcsönszerződés biztosítéka - az alperes rendelkezésére álljon.

E határozatában a Kúria arra is utalt, hogy a régi Ptk.207.§ (2) bekezdése kisegítő szabályt tartalmaz az általános szerződési feltétel és a fogyasztói szerződések értelmezésére. E rendelkezés célja nem a kiszolgáltatottabb pozícióban lévő fél védelme, hanem az, hogy a pontatlan, vagy bizonytalan megfogalmazás kockázatait az a fél viselje, aki a megfogalmazásért felelős.

A felek közötti szerződés esetében azonban nincs szó pontatlan megfogalmazásról, a szerződéses kikötés egyértelmű.

A fenti indokokra figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében megváltoztatta, a törzskönyv kiadása iránti keresetet elutasította, és a Pp.81.§ (1) bekezdése alapján rendelkezett az elsőfokú eljárásban felmerült költségek viseléséről. A felperes keresete részben volt eredményes, a pervesztesség és pernyertesség aránya között nincs lényeges eltérés, így az elsőfokú eljárás illetékének megosztásán túl a felek mindegyike viseli saját költségét.

A másodfokú bíróság a fellebbezési eljárásban felmerült költségek megfizetésére a Pp.78.§ (1) bekezdése alapján a felperest kötelezte figyelemmel arra, hogy az alperes fellebbezése eredményes volt. A perköltség a 48.000 forint fellebbezési illetékből és a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése alapján megállapított ügyvédi munkadíjból áll, mely összeg az általános forgalmi adót is tartalmazza.

P é c s, 2018. május 28.

. Zóka Ferenc s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács János s.k. előadó bíró, Dr. Hrubai Adrienn s.k. bíró